

підкреслити, що вивчення мистецтва не тільки допомагає розвивати творчість, але й формує здатність до аналізу, критичного мислення та сприйняття культурного спадку.

Висновки. З метою підвищення ефективності початкової мистецької освіти необхідним є постійне оновлення та вдосконалення її змісту та стандартів з урахуванням сучасних тенденцій та потреб суспільства.

Список використаних джерел

1. Інноваційні тенденції організації мистецької освіти в умовах реалізації концепції «Нова українська школа».
2. Концепція сучасної мистецької школи. Затверджена Міністерством культури України від 20 грудня 2017 р. Наказ №1433.
3. Міністерство освіти та науки України. Навчальна програма для початкової школи, 2022.

Лавріненко Ганна,
викладачка КУ «Семенівська дитяча
мистецька школа» (с. Семенівка)

ЗНАЧЕННЯ АПЛІКАТУРИ В РОБОТІ НАД МУЗИЧНИМ ТВОРОМ

Анотація. В статті висвітлюється важливість опанування аплікатури при виконанні музичного твору на баяні, розкрито основні правила постановки рук при виконанні аплікатурних рішень. Представлені пропозиції видатних методистів, що до виконання того чи іншого аплікатурного способу, визначені основні вимоги до підбору аплікатури в роботі над музичним твором.

Ключові слова: баян, клавіатура, аплікатура, аплікатурне рішення.

Виконавська майстерність баяністів в останні роки невпинно розвивається, що є закономірним та природним явищем. Зміни, які відбуваються у виконавському мистецтві баяністів, охоплюють майже всі

художньо-технологічні аспекти: виконавську естетику, музичне мислення, художню інтерпретацію, звукову якість, віртуозність. Важливою складовою в цьому аспекті є аплікатура.

Аплікатура – це засіб виконавської майстерності, або спосіб розташування пальців під час гри. Вона є складовою виконавської майстерності і підпорядкована анатомо-фізіологічним та психофізіологічним чинникам, які впливають на вибір та формування аплікатурних рішень.

Провідні методисти та баяністи-практики [І. Алексєєв, П. Говорушко, М. Різоль] з метою результативності використання того чи іншого аплікатурного способу мали власне бачення особливостей чотири та п'ятипальцевої аплікатури. Ці питання висвітлюються Л. Горенко у праці «Робота над музичним твором» [1, с 60].

Навчитися гри на музичному інструменті зовсім не просто. На початковому етапі важливим чинником є аплікатура, яку потрібно детально продумувати і навчити учня ставитися до цього відповідально і свідомо. При ознайомленні учня з новим твором, особливо на початковій стадії опанування нотного тексту, необхідно детально проаналізувати використання того чи іншого пальця і продемонструвати це на баяні. Зручна аплікатура допомагає правильно виконати музичний твір. Особливо це важливо при застосуванні штриха *legato*. Правильна аплікатура – це зручне положення пальців, руки, і залежить вона не тільки від особливостей твору.

Добираючи аплікатуру зазвичай керуються художніми завданнями, проте індивідуальні фізіологічні можливості кожного виконавця (товсті чи короткі пальці, вузька долоня) можуть стати причиною зміни аплікатури в конкретному творі. Прикладом розвитку аплікатури є виконання гам, арпеджію, акордів, що сприяє формуванню навички правильного володіння аплікатурою.

При доборі аплікатури необхідно дотримуватися таких правил:

- проаналізувати аплікатурні рекомендації, які надає автор твору.
Сформулювати власне бачення аплікатурного плану, бо

беззаперечно виконувати авторські рекомендації не завжди розумно можливо;

- аналізуючи музичну фактуру, визначити складні технічні уривки і виставити аплікатуру;
- у пасажах дотримуватися послідовного застосування пальців, на опорні акцентовані звуки добирати сильні пальці;
- складний епізод відпрацьовувати у зручному темпі з найбільш зручним аплікатурним варіантом.

При вивченні аплікатури звертаємо увагу на положення кисті руки. Для кисті правої руки рекомендується два основні положення: перше – кисть займає при виконанні гам та гамоподібних послідовностей відповідне положення. Пальці при цьому розміщуються поперек клавіатури в півтоновій послідовності, наприклад, перший палець натискає клавішу «до», другий – «до дієз», третій – «ре». Друге основне положення характерне для кисті правої руки при виконанні арпеджованих послідовностей та акордів. Пальці та ліктьовий суглоб розташовані перпендикулярно до грифа баяна.

При грі лівою рукою на баяні з готовими акордами треба освоїти три основні положення кисті. Перше положення передбачає таке розташування пальців, за якого четвертий палець натискає бас «фа», третій – «до», другий – «соль», перший – «ре». При іншому положенні кисті лівої руки другий палець натискає бас «до, а перший – будь-який акорд. При третьому положенні кисті лівої руки другий або перший палець натискає клавіші основного або допоміжного рядів, а четвертий або третій палець – клавіші акордів.

При грі басів та домінантсептакордів потрібно слідкувати, щоб учень підгинав другий палець, а не знімав усі пальці з основного ряду. При чергуванні басів основного та допоміжних рядів, клавіші допоміжного ряду краще натискати четвертим пальцем, а не третім. Для лівої руки необхідно відпрацювати прийоми на обернення акордів (бас із тризвуком беруться одночасно). Ліва рука несе ще одне силове навантаження – це рух міху.

Робота над вправами, гамами здійснюється згідно програми навчання гри на баяні. На початковому етапі необхідно вчити музичний твір у повільному темпі, а згодом – у темпі, який відповідає характеру і темпу твору.

Коли учень швидко орієнтується на будь якій клавіатурі, у нього добре розвинене уявне бачення клавіатури. Він на дотик зможе знайти потрібну клавішу. З такими учнями педагог працює з великим задоволенням.

Ступінь майстерності педагога полягає в тому, щоб перетворити роботу над твором на захоплюючий творчий процес як для учня, так і для педагога. Пошук найбільш зручної аплікатури – це щоденна наполеглива робота. Найкраща аплікатура – це така, яка дає можливість передати художній образ музичного твору. Аплікатура – це фундамент опанування музичного інструмента – баяна.

Список використаних джерел

1. Горенко Л. Робота над музичним твором. К. : Музична Україна, 1982.
2. Кацюба М. Деякі прийоми звуковидобування на баяні. Київ. : Музична Україна, 1978.

Лазова Ірина,
викладачка Комунального закладу
початкової спеціалізованої освіти
«Мистецька школа №5» (м. Одеса)

ФОРТЕПІАНИ ЗБІРКИ МІРИ ШЕНТЮРК

***Анотація.** У статі представлена творчість молододі композиторки Міри Шентюрк, схарактеризовані її збірки, де вміщені твори для фортепіано. Зазначається, що ці твори можна використовувати у роботі з учнями різного віку та музичної підготовки. Представлений аналіз музичних творів та подані рекомендації стосовно їх використання у класі фортепіано мистецької школи.*

***Ключові слова:** композитор, музичний твір, збірка фортепіанних творів.*